

Leodisia - Nọmba Anọ

Akụkọ Ihe Mere Eme Na-agbakwasị ibe ha ọnụ

Jeff Pippenger

2023-09-01

Akụkọ nke m gosiputara nke Stephen Haskell eleghị anya ahụghị, ọ bụ ezie na ọ kwadoro ya site n'ịnakwere eziokwu ndị na-eme ka e mee ka eziokwu a pụta ihè, bụ na n'akụkọ ihe mere eme nke ngwụcha Izrel oge ochie, i na-ahụ n'otu oge ahụ mmalite nke Izrel nke oge a ka ọ na-adakọ n'elu otu oge ahụ nke akụkọ ihe mere eme. Mgbe Kraịst nọ na-eme ka ọgbụgba ndụ ahụ guzosie ike ya na ọtụtụ mmadụ ruo otu izu (ụbọchị puku abụọ na narị ise na iri abụọ), Izrel oge ochie nọ na-ebi ahụmahụ nke Laodisia, n'ọnụ ọnụ ka a ga-asi ya n'ọnụ Onyenwe anyị tufuo ya. N'otu oge ahụ Izrel nke oge a nọ na-ebi ahụmahụ nke Efesos. A na-achụsasị Laodisia nke Izrel oge ochie, a na-anakọtakwa Efesos nke Izrel nke oge a n'ime otu akụkọ ihe mere eme ahụ.

Ma “ee,” ọ bụrụ na i na-eche, ama m na izu ahụ Kraịst kwadoro ọgbụgba-ndụ n'ime mmezu nke Daniel isi nke itoolu, nke malitere na baptizim Ya ma kwusị na nkume a tūrụ Stivin, abụghị n'ezie ụbọchị puku abụọ narị ise na iri abụọ, ma n'amụma, n'ezie ọ bụ otu a, n'ihì na n'amụma otu afọ hà ụbọchị narị atọ na iri isii. Ụbọchị narị atọ na iri isii, a mụbaa ya ugboro asaa, bụ ụbọchị puku abụọ narị ise na iri abụọ, ma “etiti etiti” nke izu amụma ahụ bụ obe. N'amụma, Kraịst debere obe ahụ n'etiti etiti nke oge amụma nke ụbọchị puku abụọ narị ise na iri abụọ, si otu a gosi na “oge asaa” nke Levitikos iri abụọ na isii bụ ihe e guzobere ma na obe Kraịst na-akwado ya. Ọ bụghị ihe mberede na mgbe Sister White na-akuzi, dika ọ na-eme, na tebụl nsọ abụọ ahụ nke Habakuk; chaatị 1843 na 1850, nwere amụma afọ puku abụọ narị ise na iri abụọ ahụ n'etiti etiti nke chaatị ahụ, na chaatị abụọ ahụ nwekwara obe ahụ n'etiti etiti nke ihe atụ ahụ.

“Baịbụl nwere ụkpurụ nile ndị mmadụ choro ighota ka e wee mee ka ha ruo eru ma n'ihì ndụ a ma ọ bụ n'ihì ndụ nke ga-abia. A pụkwara ka mmadụ nile ghota ụkpurụ ndị a. Ọ dighị onye ọbụla nwere mmụọ e ji atugharị uche ma nwee ekele maka ozizi ya ga-agụ ọbuna otu akụkọ Akwụkwọ Nsọ n'enwetaghị n'ime ya echiche bara uru na-enyere aka. Ma ozizi Baịbụl nke kacha baa uru abụghị ihe a na-enweta site n'ịmụ ya mgbe ụfọdụ ma ọ bụ n'uzọ adighị ejikọta ọnụ. E gosiputaghị nnukwu usoro eziokwu ya n'uzọ onye na-agụ ngwa ngwa ma ọ bụ onye na-eleghara anya ga-esi ghota ya. Ọtụtụ n'ime akụ ya zoro ezo nke ukwuu n'okpuru elu ya, a pụkwara inweta ha naanị site n'inyocha nke oma na mgbalị na-aga n'ihu. A ghaghị ichọpụtachaa eziokwu ndị mejuputara nnukwu izugbe ahụ ma chikọtakwa ha, 'ntakiri ebe a, ntakiri ebe ahụ.' Aịsaja 28:10.”

“Mgbe a nyochasiri ha otu a ma kpokọọ ha ọnụ, a ga-achoputa na ha dabara onwe ha nke oma n'uzọ zuru oke. Ozioma ọ bụla bụ mmeju nke ndị ọzọ, amụma ọ bụla bụ nkowa nke ọzọ, eziokwu ọ bụla bụ mmepe nke eziokwu ọzọ. A na-eme ka onyinyo di iche iche nke usoro Juu doo anya site n'Ozioma. Ụkpurụ ọ bụla di n'Okwu Chineke nwere ọnọdụ ya, eziokwu ọ bụla nwekwara ihe ọ na-egosi. Ma owuwu ahụ zuru ezu, n'ucheputa ya na n'imezu ya, na-agba àmà banyere Onye dere ya. Owuwu di otu a abughị uche ọ bụla ma e wezuga nke Onye Enweghi Oke nke puru icheputa ma ọ bụ iruputa ya.” Education, 123.

Tinyere ụkpụrụ ahụ bụ na a na-emegharị nke ọ bụla n'ime ụka asaa ahụ n'akụkọ ihe mere eme nke ndị Miller na kwa n'akụkọ ihe mere eme anyị, e nwekwara ụkpụrụ ọzọ dị mkpa nke Adventism mbụ kwetara. Ụkpụrụ ahụ na-egosi na a na-eji ahiri amuma "ime na mpuga" nke otu akụkọ ihe mere eme ahụ eme ihe site n'aka Mmụọ Nso jiri nyefee eziokwu. Miller ghotara nke a ma kuzie ya kpomkwem. O kuziiri nke oma na akara asaa nke Mkpughe na-anochi anya akụkọ ihe mere eme nke kwekorọ n'akụkọ ọzọ na nke ụka ndị ahụ, ma n' ihe atụ ahụ kwekorọ n'akụkọ ọzọ, akara ndị ahụ na-anochi anya eziokwu mpuga, ebe ụka ndị ahụ na-anochi anya eziokwu ime nke otu akụkọ ihe mere eme ahụ. Uriah Smith kwa na-atule ụkpụrụ a ma jiri okwu ndị bụ "ime" na "mpuga," nke o yiri m ka ọ bụ ụzọ kachasi mma isi kowaa ahiri abuo ahụ kwekorọ n'otu.

"A na-eme ka akara ndị ahụ biara n'ima anyị n'isi nke 4, nke 5, na nke 6 nke Mkpughe. A na-egosi ihe ndị a na-ahụ n'okpuru akara ndị a n'ime Mkpughe 6, na amaokwu mbụ nke Mkpughe 8. N'ezikwu, ha na-ekpuchi ihe omume ndị ụka metutara site n'mmalite nke oge nchikwa a ruo n'obibia nke Kraist.

"N'oge ụka asaa ahụ na-egosi akụkọ ime nke ụka, akara asaa ahụ na-ewetara anya nnukwu ihe omume nke akụkọ mpuga ya." Uriah Smith, The Biblical Institute, 253.

Ugbu a, anyị ga-amalite itule ụka asaa ahụ. Ọ dị mkpa ighota na ụka abuo mbụ ahụ, ma ozokwa, ụka nke ato na nke ano, nwere mmekorita nke "ihe kpatara ya na ihe si na ya puta" nke na-achọ ka a tlee ha onu. Simana bu ụka ahụ nke na-anochi anya ndi Rom na-akpagbu, ma Efesos bu ụka ahụ nke buo ozioma gaa n'ụwa nile.

"Ọ bụ na Antiok ka e bu ụzọ kpọọ ndi na-eso ụzọ ahụ Ndi Kraist. E nyere ha aha ahụ n'ihu na Kraist bu isiokwu bu isi nke nkwusa ha, nkuzi ha, na mkparita ụka ha. Mgbe niile ha na-akoghachi ihe ndi mere n'ubochi ndi ozi Ya n'ụwa, mgbe ndi na-eso ụzọ Ya ji onuno Ya n'onwe Ya buru ndi a goziri agozi. N'enweghi ike ogwugwu ha na-atughari uche n'ozizi Ya na oru ebube Ya nke igwo oria. Site n'egbugbere onu ndi na-ama jijiji na anya juputara n'anya mmiri, ha na-ekwu maka oke ihe mgbu Ya n'ubi ahụ, nrara Ya, ikpe Ya, na igbu Ya, ndidi na idi umeala n'obi nke O ji tachie obi n'ime mkpari na ahuhu ndi iro Ya tinyere n'ahu Ya, na ebere di ka nke Chineke nke O ji kpee ekpere maka ndi na-akpagbu Ya. Mbilite n'onwu Ya na nrigoro Ya n'elugwe, na oru Ya n'elugwe dika Onye Ogbugbo maka mmadu dara ada, bu isiokwu ndi ha ji onu na-atughari uche. N'ezie, ndi mba ozọ puru ikpo ha Ndi Kraist, ebe ha na-ekwusa Kraist ma na-ekpegara Chineke ekpere site n'aka Ya."

"Ọ bụ Chineke nyere ha aha ahụ bu Onye Kraist. Nke a bu aha eze, e nyere mmadu niile ndi jikotara onwe ha na Kraist. Ọ bụ banyere aha a ka Jems dere n'oge e mesiri, si, 'Ọ bughị ndi ogaranya na-emegbu unu, ma na-adokpu unu n'ihu oche ikpe? Ọ bughị ha na-ekwulu aha ahụ di nsọ nke e ji akpo unu?' Jems 2:6, 7. Pita kwa kwuputara, si, 'Ọ burukwa na onye obula na-ata ahuhu di ka Onye Kraist, ya emela ihere; kama ya nye Chineke otuto n'ihu nke a.' 'Ọ buru na a na-akocha unu n'ihu aha Kraist, ngozi diri unu; n'ihu na Mmụọ nke ebube na nke Chineke na-anokwasị unu n'elu.' 1 Pita 4:16, 14." Oru Ndiozi, 157.

Nzuko Efesos nochiri anya nzuko mbu ahụ nke biri "n'uzo nsopuru Chineke n'ime Kraist Jizos," nke bu "ihe kpatara" na-emeputa "nsonaazu" mgbe niile.

Ee, ndi niile choro ibi ndu n'uzo nsopuru Chineke n'ime Kraist Jizos ga-ata ahuhu mkpagbu. 2 Timothy 3:12.

Nsopuru Chineke nke uka Efesos wetara mkpagbu nke uka Smaina na-anochi anya ya. Uka abuo ahụ na-anochi anya mmekorita nke ihe kpatara ihe na nsonaazu ya, nsonaazu ahukwa choro ka ihe kpatara ya buru ya uzo. A na-akpali mkpagbu nke nsogbu iwu ubochi Sonde site n'ihunanya nke ihe Nwannaanyi White kporo "nsopuru Chineke mbu." Nsopuru Chineke nke e gosiputara n'akuko ihe mere eme gara aga, ma o bu n'akuko mbu.

"N'agbanyeghi ndapu n'ukwu nke okwukwe na nsopuru Chineke nke juru ebe nile, e nwere ezi ndi na-eso uzo Kraist n'ime uka ndi a. Tupu nleta ikpeazu nke ikpe Chineke n'elu uwa, a ga-enwe n'etiti ndi nke Onyenwe anyi udi mmute nke nsopuru Chineke mbu nke a na-ahubeghi kemge oge ndiozi. A ga-awukwasị Mmuo na ike nke Chineke n'elu umu Ya. N'oge ahụ otutu ga-ekewapu onwe ha na uka ndi ahụ, ebe ihunanya uwa a anochiwo ihunanya Chineke na Okwu Ya. Otutu, ma ndi ozioma ma ndi mmadu nkiti, ga-anabata n'onu eziokwu ndi ahụ di ukwu nke Chineke mere ka a kposaa n'oge a jji kwadebe otu ndi mmadu maka obibia nke ugboro abuo nke Onyenwe anyi. Onye iro nke mkporuobi na-achọ igbochi oru a; ma tupu oge mmeghari di otu a abia, o ga-agbali igbochi ya site n'iweta nke adigboroja. N'ime uka ndi ahụ o puru iweta n'okpuru ike aghugho ya, o ga-eme ka o yie na a wukwasiwu ngozi puru icha nke Chineke n'elu ha; a ga-egosiputa ihe a na-eche na o bu nnukwu mmasi okpukpe. Igwe mmadu di ukwu ga-anuri onu na Chineke na-arụ oru n'uzo di ihunanya n'ihia ha, ebe oru ahụ bu nke mmuo ozo. N'okpuru odidi okpukpe, Setan ga-achọ igbasa mmeto ya n'elu uwa Ndi Kraist." The Great Controversy, 464.

Mkpụ Etiti Abali nke "ubochi ikpeazu" bu mmelite nke "nsopuru Chineke mbu" a kowara n'ebe ahụ. O bu mmelite nke na-eme n'ime otu mmeghari, o bughị n'ime uka. Akuko ihe mere eme Sista White ji akowa mmelite ahụ bu akuko ihe mere eme nke "oge ndiozi," nke uka Efesos nochiri anya ya. Mmelite ahụ ga-amiputa "mkpagbu."

"A ga-atu otutu n'ulo mkporo, otutu ga-agbapu n'obodo ukwu na n'obodo nta iji zoputa ndu ha, otutukwa ga-abu ndi a ga-egbu n'ihia okwukwe ha n'ihia Kraist, ebe ha na-eguzo n'igbachitere eziokwu." Selected Messages, book 3, 397.

"Ndu nke Kraist n'uwa" n'akuku edemede na-esonu na-anochi anya mmalite nke uka Efesos, ma o na-egosikwa n'udi amuma akuko ihe mere eme nke Adventizim Laodisia n'ogwugwu uwa.

"A chupuru ikpe ziri ezi azu, ezi omume adikwa anya; n'ihia na eziokwu adawo n'okporo ama, izi ezi apughikwa ibata. Ee, eziokwu adaala; onye obula nke na-apu n'ihia ojo na-eme onwe ya anu oriri." Aizaya 59:14, 15. E mezuru nke a n'ime ndu Kraist n'elu uwa. O nogidere na-eguzosi ike n'iwu Chineke, na-ewepu omenala na ihe ndi mmadu choro, bu nke e buliri elu dochie ebe iwu ndi ahụ kwesiri idi. N'ihia nke a ka a kporo Ya asi ma kpagbuo Ya. A na-emeghachi akuko a." Christ's Object Lessons, 170.

Ahumahu nke a na-anochi anya ya site na Ephesus na-eme n'otu oge ahụ dika ahumahu nke Laodicea. Ndi Juu ndi na-arụ uka n'efu bu ndi Laodicea nke Izrel oge ochie, ma Kraist na ndi na-eso uzo Ya bu ndi Efesos nke Izrel ohu. Jon Onye na-eme baptizim webatara nzuko nke

Ephesus, ma ọ na-anọchi anya nzuko ahụ n’“ubochi ikpeazu,” nke ndi Laodicea na-emegide, ndi na-akpo onwe ha ndi Juu, ma ha abughi.

“Oru Jon Baptist, na oru ndi ahụ ndi n’ubochi ikpeazu na-aputa n’ime mmuo na ike nke Ilaia jii kpo ndi mmadu n’onodu enweghi mmasi ha, bu otu ihe n’otutu akuku. Oru ya bu ihe atu nke oru a ga-aru n’oge a. Kraist ga-abia nke ugboro abuo ikpe uwa n’ezi omume. Ndi ozi nke Chineke bu ndi na-ebu ozi ikpeazu nke ido aka na nti a ga-enye uwa, ga-akwadebe uzọ maka obibia nke ugboro abuo nke Kraist, dika Jon siri kwadebe uzọ maka obibia mbu Ya. N’oru nkwa nke a, ‘ndagwurugwu o bu la ka a ga-ebuli elu, ugwu o bu la na ugwu nta o bu la ka a ga-eme ka o di ala; a ga-eme ka ebe gbagoro agbago guzozie, ebe ndi tara tara kwa ka ha buru ala di larii’ n’ihi na a ga-emeghari akuko ihe mere eme, ma ozokwa, ‘a ga-ekpughe ebube nke Onyenwe anyi, anu ahụ niile ga-ahukwa ya onu; n’ihi na onu Onyenwe anyi ekwuwo ya.’” Southern Watchman, March 21, 1905.

Efesos bu “ihe kpatara ya” ma Smaina bu “nsonaazu ya.” Pegamos na Tajataira na-anochitekwa anya mmekorita nke ihe kpatara ya na nsonaazu ya. Pegamos bu nzuko Kraist nke nkwenye-otu nke mebiri Kraistianiti site n’igwakota ya na ekpere arusi. Nzuko Kraist dara mgbe o nakweere echiche bu na o ga-ekwe omume ka ikpere arusi nke ndi ogo mmuo na-adikoriri n’ime oke ya. Eze Ukwu Konstantain bu akara nke akuko ihe mere eme ahụ nke nkwenye-otu, oru amuma ya bu kwa ime ka ndapu n’ezi Kraistianiti puta tupu e kpughee ochichi ndi popu.

Ka onye o bu la ghara iduhie unu n’uzo o bu la: n’ihi na ubochi ahụ agaghi abia, ma o bughi na ndapu n’ezi-okwu ga-ebu uzọ bia, ma kpughee nwoke ahụ nke mmehie, nwa nke mbibi; onye ahụ na-emegide ma na-ebuli onwe ya elu karia ihe niile a na-akpo Chineke, ma o bu nke a na-efe ofufe; nke mere na ya dika Chineke noduru ala n’ulo nsọ Chineke, na-egosi onwe ya na o bu Chineke. O bughi na unu na-echeta na, mgbe m ka nonyere unu, agwara m unu ihe ndi a? Ugbu a unu matara ihe na-egbochi ya ka e wee kpughee ya n’oge ya. N’ihi na ihe omimi nke ajo omume amalitela iru oru ugbua: naani onye na-egbochi ugbu a ga-anogide na-egbochi, ruo mgbe a ga-ewepu ya n’uzo. Mgbe ahụ ka a ga-ekpughe Onye Ajo ahụ, onye Onyenwe anyi ga-eji mmuo nke onu ya laa n’iyi, ma jiri ihè nke obibia ya bibie ya. 2 Ndi Tesalonaika 2:3–8.

Nzuko Pergamos bu “ihe kpatara ya,” Thyatira bu kwa “nsonaazu ya.” Onye-amuma Daniel na-egosikari akuko ihe mere eme nke ikpere arusi ka o na-enye ohere nye ochichi papal, a na-ekwu kwa maka ndapu ahụ nke buru uzọ mee tupu e guzobe ochichi papal nke Pol kowara n’ime Daniel isi nke iri na otu.

N’ihi na ugbo mmiri nke Chittim ga-abia imegide ya: ya mere, obi ga-ewute ya, o ga-alaghachikwa, ma nwee iwe megide ogbugba ndu nsọ ahụ: otu a ka o ga-eme; o ga-alaghachikwa, ma nwee nghota na ndi na-ahapu ogbugba ndu nsọ ahụ. Ma ndi agha ga-eguzo n’akuku ya, ha ga-emetokwa ebe nsọ nke ike ahụ, ha ga-ewepukwa aja ubochi niile, ha ga-edobekwa ihe aru nke na-eme ka o buru nkiti. Daniel 11:30–31.

Uka nke ime nkwekorita nke dapuru n’ezi okwukwe tupu e kpughee ike ochichi popu n’ime akuko ihe mere eme, ka Daniel na-anochi anya ya di ka “ndi ahụ” hapuru “ogbugba ndu nsọ.” Mgbe ha hapusiri ogbugba ndu ahụ, mgbe ahụ ka e debere ochichi popu, nke Daniel na-anochi anya ya di ka “ihe aru ahụ nke na-eme ka ebe togboro n’efu,” n’ocheeze nke uwa. Sister White na-akowaputa

amaokwu isii ikpeazu nke Daniel iri na otu mgbe o na-ekwu, amuma ahụ “dị n’ime Daniel isi nke iri na otu eruola nso n’izu oke ya kpamkpam.” Amaokwu isii ikpeazu ahụ bụ mmezu ikpeazu nke Daniel iri na otu, o na-akuzikwa na akukọ ihe mere eme nke amaokwu ikpeazu ndi ahụ na-anochi anya e sere onyinyo ya tupu oge eruo na Daniel 11:30–36, nke na-egosi “ihe kpatara ya na ihe si na ya puta” nke akukọ ihe mere eme nke Pergamos na Taiataira nochiri anya ya.

“Anyi enweghi oge anyi ga-efunahụ. Oge nsogbu di n’ihu anyi. Uwa ejiri mmuo agha kpalie. N’oge na-adighi anya, ihe omume ndi ahụ e kwuru banyere ha n’amuma ga-emezu. Amuma ahụ di na Daniel isi nke iri na otu eruola ihe foro nke nta ka o buru mmezu ya zuru ezu. A ga-emegharikwa otutu akuku nke akukọ ihe mere eme nke mezuru n’iruzu amuma a.”

“N’amaokwu nke iri ato, a na-ekwu maka ike nke ‘amaokwu 30 ruo iri ato na isii ka e hotara.”

“A ga-enwe ihe omume ndi yiri nke a kowara n’okwu ndi a.” Manuscript Releases, nombra 13, 394.

Mmekorita nke ihe kpatara ya na ihe na-esite na ya nke Pergamos na Tayataira, dika kwa mmekorita nke ihe kpatara ya na ihe na-esite na ya nke Ephesos na Smina, ka a na-emeghari ozo n’ime “ubochi ikpeazu.” Ndi Protestant nke United States ga-ekwenye ekwenye na ikpere arusi, dika Pergamos nochiri anya ya (ihe iriba ama kachasi puta ihe nke ikpere arusi bu ofufe anyanwu), ma mgbe ha dapuru n’okwukwe, a ga-akwadebe uzo maka nwoke mmehie ahụ ka e wee kpughee ya ozo n’amuma. Mgbe a na-emeghari odida ahụ n’okwukwe na itinye ochichi ndi popu n’ocheeze, Chineke ga n’otu oge ahụ na-ebuli otu uka nke Ephesos nochiri anya ya iji buru ozi Daniel na Mkpughe gaa uwa, ma mkpagbu ahụ nke Smina nochiri anya ya ga-emegharikwa ozo.

Aga m ekwu okwu banyere uka ato ikpeazu ahụ mgbe anyi tulechara eziokwu ahụ na akara anọ mbu nke Mkpughe bu ahiri eziokwu nke mpuga nke na-agba n’ahiri kwekoro n’ahiri eziokwu nke ime nke uka anọ mbu nochiri anya ya. Di ka e kwuwori, Uriah Smith kwuru ya n’uzo a:

“N’oge uka asaa ahụ na-egosi akukọ ime nke uka, akara asaa ahụ na-eweta n’ihu anya nnukwu ihe omume nke akukọ mpuga ya.” Uriah Smith, The Biblical Institute, 253.

Anyi egosila na uka anọ mbu ahụ na-anochite anya mmekorita abuo nke “ihe kpatara ya na nsonaazu ya” nke a na-emeghariri n’ime “ubochi ikpeazu.” Dabere n’elu ndi osu uzo nke Adventism, ma nke ka mkpa, dabere n’elu ikike nke Okwu Chineke, akukọ ihe mere eme anọ ahụ nke ime uka kwesiri inwe akukọ ihe mere eme yiri ya n’ezi nke akara anọ mbu ahụ na-anochite anya. Akara mbu na nke abuo na-ekwughachi otu agwa ahụ nke Ephesus na Smyrna, ma ha ji inyinya ocha nochite anya oru nke ibu Okpukpe Kraist gaa n’uwa. O na-anochite anya oru uka n’ezi, akara nke abuo kwa na-anochite anya isa obara nke Smyrna site n’inyinya uhie.

M wee hukwara mgbe Nwa-Aturu ahụ meghere otu n’ime akara-ukpuru ahụ, m wee nu, di ka o bu uda egbe eluigwe, otu n’ime anumanu anọ ahụ ka o na-asị, Bja hu. M wee hu, ma lee, inyinya ocha: onye nokwasiri ya nwere uta; e wee nye ya okpueze: o wee puta na-emeru, na ka o wee merie. Ma mgbe o meghere akara-ukpuru nke abuo, m nuru anumanu nke abuo ahụ ka o na-asị, Bja hu. Inyinya ozo wee puta nke bu uhie: e wee nye onye nokwasiri ya ike iwepu udo n’uwa, ka ha wee gbuo ibe ha: e wee nye ya nnukwu mma-agma. Mkpughe 6:1–4.

Zekaraja nwere akukū ole na ole nke na-akōwa kpomkwem inyinya anọ ahụ e gosiri n'akàrà anọ mbụ nke Mkpughe. N'otu n'ime akukū ndị ahụ n'isi nke iri, Zekaraja na-akōwa na mgbe a wusara mmiri ozuzo ikpeazu ahụ, "igwè aturu Juda" nke bụ "ulo" Chineke ga-agbanwe buru "inyinya Ya mara mma n'agha."

Rionu Jehova mmiri ozuzo n'oge mmiri ozuzo ikpeazu; ya mere Jehova ga-eme igwe ojii na-enwu enwu, nye ha oke mmiri ozuzo, nye onye o bula ahija n'ubi. N'ihia na arusi ekwuwo ihe efu, ndi na-agba afa ahwo ugha, ha akowokwa nro ugha; ha na-akasi mmadu obi n'efu: ya mere ha gara uzọ ha dika igwè aturu, e wee mekpaa ha ahuhu, n'ihia na o dighi onye ozuzu aturu. Iwe m wee muo oku megide ndi ozuzu aturu ahụ, ekpekwaro m ndi ebule ikpe: n'ihia na Jehova nke ndi agha eletawokwa igwè aturu ya, bu ulo Juda, mee ha dika inyinya ya mara mma n'agha. Zekaraya 10:1-3.

Ellen White ugboro ugboro na-akowaputa na iwusa Mmuo Nso na Pentikost bu ihe nnochianya nke mmiri ozuzo ikpeazu nke na-adapu ugbo a. Oru e ruru maka uwa na Pentikost ka a na-anochi anya ya site na uka Efesos, ma Efesos na-akpata mkpagbu ahụ a na-anochi anya ya site na Smina, nke Jon na-anochi anya dika "inyinya uhie" nke akara nke abuo. Akara abuo mbu ahụ na-agba n'akuku uka abuo mbu ahụ, ha na-egosikwa "ubochi ikpeazu," mgbe a na-awusa mmiri ozuzo ikpeazu ahụ.

Mmuo nke Amuma kwa horo ma njedebere nke akara nke ato ma mmalite nke akara nke anọ, si otu a jikota ha onu (ihe kpatara ya na ihe si na ya puta); ma n'ime ime nke a, o debere akuko ihe mere eme ahụ a na-anochi anya ya di ka ihe di ugbo a n'oge ya na n'ubochi ikpeazu."

"A na-ahụ otu mmuọ ahụ taa nke e gosiputara na Mkpughe 6:6-8. A ga-emeghari akuko ihe mere eme. Nke diribu ga-adikwa ozo." Manuscript Releases, volume 9, 7.

N'akuko onwe Sister White, (e dere na 1898) mmuọ nke ime nkwekorita nke na-akwadebe uzọ ka e wee mee ka ochichi papacy noro n'ocheeze ozo diri ndu ma sie ike ugbua, n'ihia na ndapu n'ezi okwukwe nke Protestantism, nke malitere site n'iju ozi mmuọ ozi mbu n'oge opupu ihe ubi nke 1844, amalitelari (na 1863) ibata n'ike n'elu mpi nke Protestant Adventism.

A na-anochi anya nkwekorita Pergamos dika "uzo aka" nke ihe atu n'akara nke ato. Akara abuo nke itu ihe na-anochi anya ntutu na-ezighi ezi. Akara nke ato na-eduga n'akara nke anọ, nke a na-anochi anya ya site n'"inyinya ocha-acha-akwara" nke "onwu," si otu a na-anochi anya igbu otutu nde mmadu nke ndi popu mere n'oge Ochichiri nke Uwa. "Hel" bu ihe na-eso inyinya ocha-acha-akwara nke ochichi popu. Akuko ihe mere eme nke akara nke ato na nke anọ na-adako n'otu ahiri na akuko ihe mere eme nke uka Pergamos na Tiatira. Nkwekorita Constantine bu oru na-aga n'ihu nwayoo nwayoo; ya mere, mmuọ nke nkwekorita amalitelari iru oru n'akuko onwe onye nke Sister White, dika o dikwa n'oge Pol mgbe o kwuru na "ihe omimi nke ajo omume amalitelari iru oru." Ndapu n'okwukwe nke na-ebute ibuli ochichi popu n'ochi eze bu mgbe niile akuko ihe mere eme na-aga n'ihu nwayoo nwayoo, ma "a ga-emeghachi akuko ahụ. Ihe dibu ga-adikwa ozo."

Anuru m olu n'etiti anu ohia anu ahụ ka o na-asi, Otu itu oka wit maka otu peni, na itu ato nke oka bali maka otu peni; ma lezie anya ka i ghara imebi mmanu na mmanya. Mgbe O meghere akara nke anọ, anuru m olu nke anu ohia nke anọ ka o na-asi, Bia hu. M wee lee anya, ma, le,

inyinya na-acha obara-obara ntụ; aha onye ahụ nọkwasi n'elu ya bụ Onwu, Hel sokwa ya. E wee nye ha ike n'elu akukụ nke anọ nke uwa, iji mma-agma, na n'agu, na n'onwu, na site n'anụ ohiya nke uwa gbuo mmadu. Mkpughe 6:6–8.

James White choputara ihe ozo puru iche n'amuma di n'ime uka asaa ahụ na akara asaa ahụ. O kowara odiche e bu n'obi di n'etiti uka anọ mbu na uka ato ikpeazu, ma ozokwa, otu ihe omume ahụ n'ime akara anọ mbu na akara ato ikpeazu.

“Ugbu a, anyi esoela uka ndi ahụ, akara ndi ahụ, na anụ ohiya ndi ahụ, ma o bu ndi di ndu ahụ, ruo n'oke ha puru itunyere onwe ha dika ndi na-ekpuchi otu oge ndi ahụ. Akara ndi ahụ di asaa n'onuogu, ma anụ ohiya ndi ahụ bu naani anọ. O pukwara idi mma ebe a iriba ama na, n'imeghe akara nke mbu, nke abuo, nke ato na nke anọ, a nuru anụ ohiya nke mbu, nke abuo, nke ato na nke anọ ka ha na-asi, 'Bia hu;' ma mgbe e meghe akara nke ise, nke isii na nke asaa, o dighi olu di otu a a nuru. Ma o bughikwa na uka ato ikpeazu ahụ, na akara ato ikpeazu ahụ, na-atunyere ibe ha dika ndi na-ekpuchi otu oge ndi ahụ, dika uka anọ mbu ahụ na akara anọ mbu ahụ si eme. Ma, dika anyi egosila, uka ndi ahụ, akara ndi ahụ na anụ ohiya ndi ahụ kwekorọ, dika ndi na-ekpuchi otu oge ndi ahụ n'ime ihe di ka afọ 1800, ruo mgbe anyi rutere n'oge a nke di ugbu a, nke kari obere ihe kari okara nari afọ.” James White, Review and Herald, February 12, 1857.

James White etinyeghi eziokwu ahụ na otu usoro ahụ dikwa n'ime opi ndi ahụ, ma o di. Opi anọ mbu bu opi, ma opi ato ikpeazu ahụ bu ahuhu ato. Opi anọ mbu ahụ na-anochi anya ikpe Chineke megide Rom ndi ogo mmuo n'ihu iwu Sode nke Constantine n'afọ 321, ma ahuhu ato nke opi ahụ na-anochi anya Alakuba. Ahuhu opi abuo mbu ahụ bu ikpe megide Rom nke ndi popu n'ihu iwu Sode o tiri n'afọ 538, ma ahuhu nke ato nke opi ahụ bu maka nsogbu iwu Sode nke na-abia n'oge na-adighi anya nke ukwu.

Joseph Bates ji nghota ndi mbido jiri banyere uka ato ikpeazu di ka otu akara puru iche kowaa uka ato di n'oge ya n'akuko ihe mere eme nke ndi Millerite. Nkwusi-ike niile di n'ime akuko a bu Bates nyere ya.

“N'ala ahu niile, ka Onyenwe anyi kwuru; AKWUKO ABUO n'ime ya ka a ga-ebipu, ha anwu; ma a ga-ahapu AKWUKO NKE ATO n'ime ya. Chineke na-ekwu na o ga-eme ka AKWUKO NKE ATO gafee n'oku, mezie ha ka a na-eme ka ola di ocha. Ha ga-akpoku ya, o ga-anukwa ha. O ga-asi, 'NKE A BU NDI M;' ha onwe ha ga-asikwa, ONYENWE ANYI BU CHINEKE M.' Akuko mbu, SARDIS, choochi aha naani ya ma o bu Babilon. Akuko nke abuo, Laodisia, onye Adventist aha naani ya. Akuko nke ato, Filadelfia, naani ezi choochi nke Chineke n'uwa, n'ihu na a ga-ebuli ha gaa n'obodo Chineke. Mkpughe 3:12; Ndi Hibru 12:22–24. N'aha Jizos, ana m akpoku unu ozo ka unu gbapu n'ebe ndi Laodisian no, dika a ga-agbapu n'Sodom na Gomora. Ozizi ha bu ugha ma burukwa nke aghugo; ha na-edugakwa na mbibi zuru ezu. Onwu! ONWU!!* ONWU ebighi ebi!!! di n'uzo ha. Cheta nwunye Lot.” Joseph Bates, Review and Herald, volume 1, November 1850.

N'akuko ihe mere eme nke ndi Millerite, Sdis bu choochi ahụ nke nwere aha nke na-ekwu na o di ndu, ma o nwuru anwu.

Degara mmụọ-ozi nke nzukọ dī na Sadis akwukwọ, sị: Ihe ndi a ka Onye ahụ nke nwere Mmụọ asaa nke Chineke na kpakpando asaa na-ekwu; Ama m ọrụ gi nile, na i nwere aha na i dī ndu, ma i nwurū anwu. Mkpughe 3:1.

Ndi nke Chineke na-enwe aha mgbe niile. Aha ahụ n'oge akukọ ihe mere eme nke Ephesus ruo Pergamos bu Ndi Kraist. Aha ahụ n'oge ọchichị papacy bu ụka ahụ nọ n'ozara. Aha ahụ site n'ibata kpakpando ụtutu, John Wycliffe, bu Protestant. N'oge ọgwugwu na 1798, ndi Protestant amalitelari ilaghachi n'ime udo nsọ Rom. Ihe niile a chorọ n'oge ahụ bu nnwale nke ga-eme ka eziokwu ahụ puta ihè na n'agbanyeghi aha ha na-ekwuputa, ha abughizi ụka a hooro. N'oge opupu ihe ubi nke 1844, ha rutere n'ule nke ga-eme ka puta ihè na ha abughizi ụka nke bu aha ọgbugba ndu Kraist. Akukọ Elaija na-enye àmà nke abuo zuru ezu nke ukwu banyere eziokwu a. Mgbe ha gosiputara ezi agwa ha, o siri ndi Millerite ike na mbido imata na ndi Protestant egosila na ha aghowo umunwaanyi Babilon. Ma ndi Millerite mechara mee kpomkwem ihe ahụ, ma malite ikpo mkpuru obi ka ha si n'ime ụka ndi ahụ dara ada puta, n'ime mmezu nke ozi mmụọ ozi nke abuo. Mgbe ahụ e nwere usoro nnwale nke ga-eme ka ndi Millerite gosiputa agwa nke ha. Hà bu ndi Filadelfia ka ha bu ndi Laodisia?

Ndi Filadelfia soro Kraist banye n'Ebe Kachasi Nso, ma ndi Millerait ndi juru ime otu ahụ gosiputara agwa nke ndi Laodisia. Ya mere, anyi na-achota ezi uche nke njirimara Bates banyere ụka ato ahụ dika ndi dī n'otu oge n'ime otu akukọ ihe mere eme ahụ. E mezuru akukọ ihe mere eme ahụ n'ime usoro amuma nke ilu umu agboghọ iri ahụ, nke mmụọ nsọ na-agwa anyi na e mezuola ya, a ga-emekwa ya kwa, ruo n'akwukwọ ozi o bula.

“Akukọ ilu ahụ nke umu agboghọ iri nke Matiu 25 na-egosikwa kwa ahumahu nke ndi mmadu Adventist.” The Great Controversy, 393.

“A na-akpokari m gaa n'ilu ahụ banyere umu agboghọ iri na-amaghi nwoke, ise n'ime ha bu ndi maara ihe, ise kwa bu ndi nzuzu. E mezuwo ilu a ma a ga-emezukwa ya ruo n'akwukwọ ozi o bula, n'ihina o nwere ngwa puru iche maka oge a, ma, dika ozi mmụọ ozi nke ato, e mezuwo ya ma o ga-anogidekwa buru eziokwu di ugbu a ruo na njedebere nke oge.” Review and Herald, August 19, 1890.

Uka ato ikpezu ahụ na-anochi anya ndi nọ n'èzi mmeghari Millerite di ka Sardiis, ma ndi nọ n'ime mmeghari ahụ na-anochi anya ma Filadelfia ma o bu Laodisia. A kowara ụka ato ahụ n'isi nke ato nke Mkpughe, ebe ụka anọ mbu nọ n'isi nke abuo. Ya mere, mgbe Sister White na-ezo aka n'akukọ ihe mere eme nke isi nke ato nke Mkpughe, o na-akowaputa kpomkwem otu ụka ndi ahụ Joseph Bates ka kporo aha.

“Ewoo, lee nkowa! Olee otutu ndi nọ n'onodu a di egwu. Ana m arisi onye ozioma o bula ike ka o muo nke oma isi nke ato nke Mkpughe, n'ihina n'ime ya ka e sere onodu ihe ndi di adi n'ubochi ikpezu. Jirinu nlezianya muo amaokwu o bula n'isi a, n'ihina site n'okwu ndi a Jizos na-agwa unu okwu.” Manuscript Releases, volume 18, 193.

Uka ato nke oge a nke akukọ ihe mere eme Millerite ka a na-emeghachi n'ogwugwu Adventism. Joseph Bates na-akowaputa ngaghari nke oge Millerite ma kowaa Sardis dika umunwaanyi Babilon, ndi bu ndi ozi mmụọ ozi nke abuo kporo kpomkwem. O na-ekwu maka ogu di n'etiti

obere igwè aturū ahū nke soro Kraist banye n'Ebe Kachasi Nso n'October 22, 1844 na ndi jurū isi na-apū n'Ebe Nso. O na-achō ikpōpūta ndi Laodicea n'ochichiri ahū ha natara, ma opekata mpe otu akukū nke isi ha nke Laodicea sitere n'eziokwu ahū bụ na William Miller ewerela onōdū ndu n'ime ngaghari Laodicea. Nke a bụ otu oḡu ahū a kōwara n'ozi e zigara Philadelphia.

Lee, aga m eme ka uḡōdū n'ulō nzukō Setan, ndi na-asī na ha bụ ndi Juu, ma ha abūghī, kama ha na-ekwu ugha; lee, aga m eme ka ha bīa kpōō isi ala n'ihu ukwū gi, ma mara na ahūwo m gi n'anya. Mkpughe 3:9.

Nsogbu okpukpe na-amipūta mgbe niile udi abūō nke ndi na-efe ofufe, dika o mere n'oge Nnukwu Mmehuihu ahū. E wepurū uwe-mkpōrō nke Protestantism n'aka Sadais n'oge ahū, ka ha laghachiri na Rom ma burū n'uzō ochichī nwaanyi Rom. Mgbe ahū, Millerite Adventism jidere uwe-mkpōrō ahū, ma n'oge na-adighi anya ule ga-amipūta udi mmadu abūō na-ekwupūta na ha bụ obere igwè aturū ahū. Otu igwè aturū eziokwu na otu igwè aturū adigboroja. Bates nochiri anya obere igwè aturū ahū nke sooro Kraist banye n'Ebe Kachasi Nso. Mgba ya bụ megide ndi Laodisia bụ ndi na-ekwupūta na ha bụ obere igwè aturū ahū. Di ka onye Filadelfia, mgba Bates bụ megide ulō nzukō Setan, otu igwè nke na-ekwupūta na ha bụ ndi Chineke, ma ha na-agma ugha, ha abūghikwa ndi Juu.

Mgbe e mezuru ilu ahū n'oge ikpeazu, n'ogwugwū Adventism, a ga-enwe ndi nke oḡbūgba ndū a hōpūtara, ndi e jurū gafee n'oge oḡwugwū ahū na 1989, otu ahū ka e si jū gafee ndi ndu ndi Juu n'oge omumū Kraist, nke na-anochi anya oge oḡwugwū n'akukō amuma ahū. Mgbe akukō ndū Kraist rutere n'ibanye mmeri Ya n'ime Jerusalem, a kōwapūtara akukō Mkpū Etiti Abali nke oge ndi Millerite dika ihe atū. Mmūō Nso na-ekjōta ugboro ugboro akara uzō nke obe na Nnukwu Ndakpō Olileanya nke 1844. Judas na-anochi anya ndi Laodisia nke akukō Kraist, ndiozi ahukwa bụ ndi Filadelfia. Ruo afō atō na okara mgbe obe gasiri, ndi Filadelfia, nke Bates nochiri anya ha, gbalisiri ike ikpōpūta ndi Laodisia n'ime ukā dara ada nke nwa-eso-uzō Judas Iskariot nochiri anya ya.

N'afō 1989 ndi būbu ndi ahōpūtara nke oḡbūgba-ndū ahū jurū ihè ahū e kpughere emeghe, e wee gafee ha. Mgbe mmehuihu mbū nke July 18, 2020 bīarutere, usoro nnwale malitere n'etiti ndi būbu ndi yiri ka ha sitere n'otu mmeghari ahū. Ma otu otū bū Laodisia, nke ozo kwa bū Filadelfia. Di nnoo ka Judas gbara Sanhedrin ndū ugboro atō ka o rara Kraist nye tupu obe ahū, ndi Laodisia nke akukō mgbe September 11, 2001 gasiri ga-abū ndi dara n'ohere atō e nyere ha ka ha chegharia. N'iwu ubochi Sōnde nke na-abia ngwa ngwa, a ga-egosipūta ya n'ezie, dika o doro anya n'ikwugbu Judas n'osisi, na ndi Laodisia di iche n'ebe ndi Filadelfia nō. O bụ n'oge owuwe ihe ubi ka a na-ekwapū igbo n'etiti okā wit. Anyi na-abiaru owuwe ihe ubi ahū nso ngwa ngwa.

A na-amata eziokwu ndi a nani mgbe, ma o burū na, anyi di njikere ighota na naani usoro omumū Akwukwō Nso nke purū ikpughe ma guzobe 'eziokwu' bū "historicism." Usoro ziri ezi ahū abūghī preterism, ma o bū futurism, ma o bū dispensationalism, ma o bū woke-ism, ma o bū nka n'ihe gbasara utōasusū ma o bū akukō ihe mere eme, ma o bū udi o bula n'ime otutu adigboroja Setan. E nwere ahirjokwu a ma ama nke a na-ekwukari na o sitere n'aka onye okā ihe omuma nke nari afō nke iri na asaa a na-akpō Jean-Jacques Rousseau, nke e kwughachila n'uzō di iche iche, ma isi

echiche ya bu, “Njehie nwere otutu mgborogwu, ma eziokwu nwere naani otu.” “Eziokwu” bu Alfa na Omega, onye di ka mgborogwu sitere n’ala akoro.

“Otú a ka o dikwa na Baibul, ulo-aku nke akunba nke amara Ya. A naghị aghota ebube nke eziokwu ya di iche iche, nke di elu dika eluigwe ma gbaa ebighi ebi gburugburu. Nye nnukwu igwe mmadu nile, Kraist Onwe Ya bu ‘di ka mgborogwu si n’ala akoro akoro pulite,’ ha ahukwa n’ime Ya ‘o dighi mma obula’ nke ha ‘ga-achọ Ya.’ Aisaja 53:2. Mgbe Jisos no n’etiti mmadu, mkpughe nke Chineke n’ime mmadu, ndi odeakwukwo na ndi Farisii siru Ya, ‘I bu onye Sameria, i nwekwara mmuo ojuo.’ Jon 8:48. Obuna ndi na-eso uzo Ya kpuuru isi otu ahụ site n’ichọ naani onwe nke obi ha nke mere na ha jiri nwayo ghotu Ya bu Onye bira igosi ha ihunanya nke Nna ahụ. Nke a bu ihe mere Jisos ji jee ije n’idi naani Ya n’etiti mmadu. E ghotara Ya nke oma naani n’eluigwe.” Thoughts from the Mount of Blessing, 25.

A ghaghị ighota eziokwu ndi anyi na-ekekorita ugbo a n’ime onodu nke uto nke eziokwu na-aga n’ihu n’akuko ihe mere eme nile, ma nke ka mkpa, a ghaghị idobe nghota anyi banyere eziokwu n’ime onodu nke Alfa na Omega, ya bu, onodu nke Jisos ji akowaputa njedebe nke ihe di ka mmalite nke ihe ahụ.

Uka nke ano bu Tajataira, o na-anochikwa anya oge papacy chiru dika alaeze nke ise nke amuma Akwukwo Nso, nke bu oge ahụ uka no n’ozara di n’agha-nkporo. A turu n’agba-nkporo nke Izrel ime mmuo site na Babilon ime mmuo ruo afọ puku otu nari abuo na iri isii onyinyo site n’agha-nkporo nke Izrel nkiti no n’aka Babilon nkiti ruo afọ iri asaa.

“Taa uka Chineke nweere onwe ya iga n’ihu ruo n’irucha atumatu di nsọ nke Chineke maka nzoputa nke agburu furu efu. Ruo otutu nari afọ, ndi nke Chineke tara ahuhu n’okpuru mgbochi nke nnwere onwe ha. A machibidoro ikwusa ozioma n’idi ocha ya, e wee nye ntaramahuhu kacha njo megide ndi niile turu egwu isi n’iwu ndi mmadu puo. N’ihi nke a, nnukwu ubi vain nke omume oma nke Onyenwe anyi foro nke nta ka o buru ihe a hapuru kpankpan n’enweghi onye na-aru oru n’ime ya. E wepuru ndi mmadu ihe nke okwu Chineke. Ochichiri nke njehie na nkwenke ugha yiri ka o ga-ehichapu ihe omuma banyere ezi okpukpe. Uka Chineke n’uwa no n’eziokwu n’agha n’agha n’oge ogologo a nke mkpagbu na-adighi akwusi akwusi, dika umu Izrel no n’agha a dororo n’agha na Babilon n’oge mbibi ala ozo ahụ.” Prophets and Kings, 714.

A na-anochi anya afọ iri asaa nke ndota n’agha na Babilon site n’uka Tajataira. Uka Tajataira bu nsonaazu nke ihe kpatara ya, nke a na-anochi anya ya site na Pagramos. A na-anochi anya Pagramos site n’aka Konstantain, eze ukwu ahụ jikotara ikpere arusi na Kraistiani. Ihe nnochianya nke ikpere arusi ya bu ofufe anyanwu. Ihe kpatara ya n’Akwukwo Nso mere e ji kporo Izrel oge ochie n’agha maka afọ iri asaa nke Tajataira bu na ndi eze ha guzobere mmekorita na ogbugba ndu ha na mba ndi na-ekpere arusi gbara ha gburugburu, n’ime nnupuisi kpomkwem megide Okwu Chineke. Chineke doro Izrel aka na nti ugboro ugboro ka ha ghara igwakota onwe ha na mba ndi ogo mmuo gbara ha gburugburu. Iwu Iri ahụ, bu ihe ahụ n’onwe ya Izrel oge ochie kwesiri ibu ndi nlekota ya, na-aju kpomkwem ife arusi. Mgbe Onyenwe anyi gafere Mozis n’akuku ogba Horeb ma kpughee agwa Ya, O tinyere ugboro abuo ido aka na nti ahụ anyi na-ekwu maka ya.

O wee si, Le, anam eme oğbugba-ndụ: n'ihu ndị gi niile ka M ga-eme ihe itunanya, nke a na-emetubeghi n'ụwa niile, ma o bu n'etiti mba obula: ndi mmadu niile kwa n'etiti ha ka i no ga-ahụ oru nke Onyenwe anyi: n'ihi na o bu ihe di egwu ka M ga-eji gi mee. Debe ihe ahụ nke M na-enye gi n'iwu taa: le, ana M achupu n'ihu gi onye-Amorait, na onye-Kanaan, na onye-Het, na onye-Periz, na onye-Haivait, na onye-Jebus. Lezienụ onwe gi anya, ka unu ghara ime oğbugba-ndụ na ndi bi n'ala ebe unu na-aga, ka o ghara ibu onya n'etiti unu: kama unu ga-akwatu ebe-ichu-aja ha, gbajie arusi ha, bee kwa ogidi nsọ ha: n'ihi na i gaghị akpo isi ala nye chi ozo: n'ihi na ONYENWE ANYI, onye aha Ya bu Ekworo, bu Chineke na-ekwo ekworo: ka i ghara ime oğbugba-ndụ na ndi bi n'ala ahụ, ha agaa iko n'azu chi ha, chukwara chi ha aja, otu onye akpoo gi, i rie ihe e jiri chuo aja ya; i luo kwa umu ha ndi inyom nye umu gi ndi ikom, umu ha ndi inyom agaa ikwa iko n'azu chi ha, mee ka umu gi ndi ikom kwaa iko n'azu chi ha. Opupu 34:10-16.

Ugboro abuo ka Chineke doro Izrel oge ochie aka na nti n'akuku a naani, e nwekwara otutu ihe ama Akwukwo Nso ndi ozo banyere iwu e nyere Izrel oge ochie ka ha ghara igba ndu o bula na mba ndi na-efe arusi gbara ha gburugburu. Mmeghari ahụ malitere mgbe Izrel oge ochie juru Chineke na ochichi Chineke Ya. Mgbe ha choro eze, Chineke kwere ka ha nwee eze, ma site n'oge ahụ gaa n'ihu, otutu n'ime ndi eze niile, ma n'ezie eze o bula nke agburu iri nke ugwu, leghaara iwu ahụ anya. A juru ukpuru ahụ nke choro ka Izrel buru ndi di iche ma buru ndi puru iche n'etiti mba ndi na-efe arusi gbara ha gburugburu, ma e gosiputara nke a site na mmeghari ahụ Constantine ga-emesia buru akara ya. Pergamos na Constantine na-anochi anya nnupuisi nke ndi eze Izrel bu ndi butere ikpere arusi n'ime nzuko Chineke. Ndapu ahụ nke malitere site n'aka eze Sol bu ihe atu nke ndapu nke nzuko Ndi Kraist nke duru gaa n'agha n'agha n'ime Babilon nke mmuo. Akuko ihe mere eme di nsọ nke malitere site n'oge eze Sol gaa n'ihu ruo n'agha n'agha na Babilon ka e ji nzuko Pergamos kpo ihe nochianya ya. Agha n'agha afo iri asaa nke sochiri ya bu nzuko Taya-taira.

Efesos na-anochi anya nzuko nke na-apu n'ihu imeri Ala Nkwa ahụ. Efesos na-anochi anya oge Moses na mgbaputa nke Izrel n'olu nke Ijpt.

“Baibul achikotala ma jikota onu aku ya niile maka ogbo ikpeazu a. Ihe omume ukwu niile na mmeghari di nsọ nke akuko ihe mere eme nke Agba Ochie abwo, ma na-adikwa, na-emeghari onwe ha n'ime nzuko n'ubochi ikpeazu ndi a.” Selected Messages, book 3, 338, 339.

A na-emeghachi akuko ihe mere eme nke e ji mgbaputa ahụ si n'Ijpt puta n'ubochi ikpeazu. N'ihi ya, a kpokwara ya meeghari n'akuko ihe mere eme nke ndi Millerite. O bu ya mere Sister White ji na-ezo aka ugboro ugboro n'akuko ihe mere eme ahụ iji kowaa akuko ihe mere eme nke ndi Millerite. O na-eme ka Nnukwu Nkuda Mmuo nke 1844 kweko na nkuda mmuo nke ndi Hibru mgbe ha guzo n'ihu Oké Osimiri Uhie, ebe ndi agha Fero na-abiakwute ha site n'azu. O na-emekwa ka akuko ihe mere eme nke mgbaputa ahụ si n'Ijpt puta kweko na oge Kraist; ya mere, nkuda mmuo nke ndi na-eso uzo n'obe ka e ji nkuda mmuo ahụ n'Oké Osimiri Uhie maa atu, nke mekwara ka Nnukwu Nkuda Mmuo nke 1844 buru ihe atu. Nkuda mmuo nke obe nochiri anya mmalite nke uka Efesos. Oge Mozis na mmalite nke Izrel oge ochie, nke uka Efesos nochiri anya ya, bukwa ihe atu nke mmalite nke Izrel nke oge a n'oge Kraist. Akuko ihe mere eme abuo ahụ ka

ụka Efesọs nọchiri anya ha. Eziokwu ndi anyi na-achoputa ebe a abụwo ihe Future for America na-ewebata n'ihu oha otutu mgbe n'ime afọ ndi gara aga, ya mere, naani ihe m na-enye bu nchikota nkenke.

N'akuko ihe mere eme nke Kraist, anyi na-ahụ mmalite nke ndi nke ogbugba ndu oheru, ndi a na-ebulite ka a na-agabiga ndi a hoputara n'okpuru ogbugba ndu gara aga. Akuko ihe mere eme nke Kraist bu njedebe nke Izrel oge ochie, ma n'akuko ihe mere eme nke nnwere onwe site n'Ijpt n'oge mmalite nke Izrel oge ochie, e nwere ndi nke ogbugba ndu a hoputara na mbu bu ndi a gāgabiga n'ih i ndi nke ogbugba ndu oheru.

N'akuko ihe mere eme nke Kraist, ndi mbu a hoputara bjarutere na njedebe ikpeazu ha n'afọ 70 site n'ibibi Jerusalem. Na mmalite, n'oge Mosis, ndi mbu a hoputara nwuru n'ozara n'ime oge afọ iri anọ, Joshua na Caleb wee gho ndi nnoch i anya nke ndi oheru a hoputara, ndi e kpebiri ibu ozi ahụ ruo n'Ala Nkwa, dika ndiozi nke oge ụka Efesọs buuru ozioma ahụ ruo uwa.

Mmalite na njedebe nke Izrel oge ochie, nakwa mmalite nke Izrel nke oge a, ha nile na-egosi ngafe sitere n'aka ndi a hoputara mbu gaa n'aka ndi a hoputara oheru. N'elu amà nke mmadu abuo ma o bu ato ka a na-eme ka okwu guzosie ike; ma nke o bu la n'ime ahiri ato ndi a nke ndi amà na-egosi igba alukwaghim nke ndi a hoputara mbu, ndi amà ndi a nwekwara akara nke Alfa na Omega, Onye ahụ na-egosi njedebe site na mmalite. A ga-enwe ndi a hoputara mbu a ga-agafe mgbe Chineke na ndi otu nari puku iri anọ na anọ ga-abanye n'ogbugba-ndu. Chineke abughi onye na-akpata mgbagwoju anya; O dighi agbanwe agbanwe mgbe o bu la, okwu Ya anaghi ada ada mgbe o bu la.

Nnwere onwe puo n'Ijpt na mmeri ndi Chineke rupertara site n'aka Joshua ka e ji nnochiteanya nke ụka Efesọs, ma e kpebiri na Efesọs ga-atufu ihunanya mbu ya. Mgbe e liri Joshua, ogbo ozo biliri, nke na-akara oge ahụ nnochianya Smina. Oru ebube Joshua ruru nke ikpochapu Ala Nkwa ahụ emezuputaghi kpamkpam, n'ih i na ndi mmadu nwere afọ ojuju n'ebe onwe ha no ma hapu oru ahụ e nyere Joshua. Ha tufuru ihunanya mbu ha. Oge ahụ gara n'ihu ruo mgbe Izrel juru Chineke, Samuel wee tee Sol mmanu ibu eze, si otu a webata ụka Pegaom.

“Ozi ahụ bira Smina, otu ụka di na Esia Nta, ma otu a kwa nye ụka Ndi Kraist n'ozuzu ya, n'ime nari afọ nke abuo na nke ato. O bu oge nke ikpere arusi na-eme nkwas i ikpeazu ya n'ihu ogo maka ochichi kasinu n'ua. Okpukpe Ndi Kraist agbasawo n'uzo di ihunanya ngwa ngwa, ruo mgbe a maara ya n'ua niile. Ufodu nabatara okwukwe Kraist n'ih i ntughari obi, ndi ozo n'ih i ike nke arumuka e tinyere n'oru, ma ndi ozokwa n'ih i na ha puru ihu na ihe kpatara ikpere arusi na-ada mbà, amuma ndoro ndoro mere ka ha sonye n'akuku ahụ nke kwe nkwa na o ga-meri. Onodu ndi a mere ka mmuonso nke ụka daa mba. Mmuo nke Amuma, nke bu agwa e ji mara ụka ndiozi, furu efu nwayo nwayo. Nke a bu onyinye nke na-eduba ụka e nyefere ya n'ime idi n'otu nke okwukwe. Mgbe ndi amuma eziokwu adikwaghi, ozizi ugha gbasara ngwa ngwa; nka ihe omuma nke ndi Grik butere nkwa ugha nke Akwukwo Nso, na ezi omume nke onwe nke ndi Farisii oge ochie, nke Kraist katoro ugboro ugboro, putara ozo n'etiti ụka. A togboro ntoala n'ime nari afọ abuo sochiri tupu ochichi Constantine amalite maka ihe ogo ndi ahụ nke toro ma mezuo nke oma n'ime nari afọ abuo sochirinu. N'oge a, inwu n'ih i okwukwe ghoru ihe a na-ahukari n'otutu akuku nke Alaeze Ukwu Rom.

N'agbanyeghi na nke a nwere ike iyi ihe ijuanya, o dighikwa ala ibu eziokwu. O bu nsonaazu nke mmekorita di n'etiti Ndi Kraist na ndi na-ekpere arusi."

"N'awa ndi Rom, a na-asopuru okpukpe nke mba nile, ma Ndi Kraist abughi mba; ha bu naani otu ngalaba nke agburu a na-eleda anya. Ya mere, mgbe ha nogidere n'ikato okpukpe nke udi mmadu nile, mgbe ha na-enwe nzuko nzuzo, ma kewapu onwe ha kpamkpam n'omenala na omume nke ndi ikwu ha kacha nso na ndi enyi ha kacha chiri anya, ha ghoru ihe a na-enyo enyo, ma otutu mgbe ihe mkpagbu n'aka ndi ochichi ndi na-ekpere arusi. Otutu mgbe, ha na-ebutere onwe ha mkpagbu, obuna mgbe mmuo mmegide adighi n'obi ndi ochichi. Iji gosi mmuo a, akuko ihe mere eme na-enye nkowa banyere igbu Cyprian, bishop nke Carthage. Mgbe a guru ikpe a mara ya, mkpu zuru ebe niile bilitere n'etiti igwe mmadu buru ibu nke Ndi Kraist ndi na-ege nti, ndi siri, 'Anyi ga-eso ya nwuo.'"

"Mmuo nke otutu ndi na-ekwuputa na ha bu Ndi Kraist ji nabata onwu, ma obuna kpalie iro nke ochichi n'enweghi mkpa, eleghi anya nwere nnukwu ihe o metutara n'iwu mkpagbu nke e nyere n'afu 303 A.D. site n'aka eze ukwu Diocletian na onye na-enyere ya aka, Galerius. Iwu ahụ bu nke zuru uwa onu n'udi mmuo ya, a manyekwara ya n'ike, n'uzo siri ike ma o bu nke na-erughi oke ike, ruo afu iri." Steven Haskell, The Story of the Seer of Patmos, 50, 51.

O bu ezie na Smaina bu otu n'ime nzuko abuo ahụ ndi na-anataghi iba mba o bula n'aka Onyenwe anyi, akuko ihe mere eme na-agba akaebe na ndi ahụ e mere ndi ama okwukwe site n'onwu n'oge ahụ nochiri anya ufodu ndi mkpali ha dabeere n'ihe na-esi n'aka mmadu puta, o bughikwa n'ihe na-esi n'aka Chineke puta. Akwukwo Ndi Ikpe na-amalite site n'iko onwu Joshua, ma e nwere amaokwu a na-ekwughachi ugboro abuo n'ime akwukwo ahụ nke na-akowa akuko ihe mere eme nke ndi ikpe. Oge nke abuo e zoro aka n'amaokwu ahụ bu amaokwu ikpeazu nke akwukwo ahụ. Amaokwu mbu nke akwukwo ahụ na-egosi njedebe nke Joshua, amaokwu ikpeazu ya na-achikota akuko ihe mere eme ahụ.

Ugbu a, mgbe Joshua nwusiri, o wee ruo na umu Izrel juru Jehova, si, Onye ga-eburu anyi uzo bilie luso ndi Kenan agha, iluso ha ogu?... N'ubochi ndi ahụ, e nweghi eze n'Izrel, ma onye o bula na-eme ihe ziri ezi n'anya nke ya... N'ubochi ndi ahụ, e nweghi eze n'Izrel: onye o bula na-eme ihe ziri ezi n'anya nke ya. Ndi Ikpe 1:1; 17:16; 21:25.

Dika n'akuko ihe mere eme nke Smaina, "onwe" bu isiokwu bu isi site na mmalite ruo na njedebe. N'ihina ha enweghi eze, ha kpebisiri ike ime ihe obula ha horo ime. Enweghi nduzi bu ihe Haskell kporo n'akuko ihe mere eme nke Smaina nke e ji enweghi Mmuo Amuma na-aru oru nochite anya ya. N'akuko ihe mere eme abuo ahụ, enweghi nduzi meghere uzo ka e mee mkpebi dabere n'obi mkpali nke onye o bula n'onwe ya. Efesus na-anochite anya mgbaputa site n'Ijipt. Akuko ihe mere eme e degoro n'akwukwo Ndi Ikpe ka e ji uka Smaina nochite anya ya. Site n'aka eze Sol ruo n'ndota n'agha gaa Babilon ka e ji uka Pegamos nochite anya ya, ndota n'agha ahụ n'ime Babilon kwa ka e ji uka Taiataira nochite anya ya.

N'idi n'otu na ihe iriba ama ahụ ndi osu uzo choputara, e nwere nkewa nke anọ na ato n'ime uka, akara, na opi, ma uka anọ mbu n'akuko ihe mere eme nke Izrel oge ochie na-amalite site n'ndota n'agha nke Ijipt ma na-ejedebe na ndota n'agha nke Babilon, n'ihina Alfa na Omega na-akowaputa mgbe niile ogwugwu site na mmalite. Uka anọ mbu n'akuko ihe mere eme nke Izrel

nke oge a na-amalite site n'ido onwe ndi Juu n'okpuru ochichi Rom, ma uka anọ ahụ na-ejedebe n'ido onwe ndi Juu nke mmuo n'okpuru Rom nke mmuo ruo otu puku afọ abuo nari isii.

Ihe sochiri Tajataira bu Sadis, nke malitere mgbe ha si n'agha ndota nke Babilon, nke Tajataira nochiri anya ya, puta. Sadis bu nzuko ahụ nke nwere aha na o di ndu, ma o dighi ndu. Nkwuputa ha na ha nwere ndu bu ugha. Ihe na-adoro mmasi bu na, n'etiti nzuko asaa ahụ niile, o bu naani okwu ahụ bu Sadis ka na-enweghi nkowa. E tinyewo nkowa di iche iche n'aha Sadis dabere n'ihe gbara ya gburugburu n'akuko ihe mere eme na amaokwu ndi ahụ, ma enweghi nkowa etimoloji nke aha ahụ. O nwere aha, ma o nweghi ya.

“Ma ulo nsọ nke abuo ahụ erughi nke mbu n'ebube; o dighikwa edo ya nsọ site n'ihe iriba ama ndi ahụ a na-ahụ anya nke onuno Chineke, bu ndi metutara ulo nsọ mbu. E nweghi mkpughe obula nke ike kari nke mmadu iji gosi nrananye ya. A hughi igwe ojii nke ebube ka o juputa n'ebe nsọ ahụ e wuru oheru. O nweghikwa oku si n'eluigwe ridata iji rie aja a churu n'elu ebe ichuaja ya. Shekinah anoghikwa ozo n'etiti ndi cherubim n'Ebe Kachasi Nso; a hughi igbe ogbugba ndu ahụ, oche amara ahụ, na mbadamba nkume nke akaebe ahụ n'ime ya. O nweghikwa olu obula si n'eluigwe kwuo iji mee ka uche Jehova mara onye nchujaja ahụ na-aju ase.” The Great Controversy, 24.

Mgbe ndokpu n'agha Babilon gasiri, ha wughachiri Jerusalem na ulo nsọ ahụ. Mgbe ahụ, ha nwekwara aha ozo, n'ih i na Chineke ekwewo nkwa itinye aha Ya na Jerusalem. Ma aha Ya na-anochi anya agwa Ya, na uko nke onuno Ya n'onwe Ya mere ka amata na ha nwere aha ahụ nke na-anochi anya ndu, ma n'ezio kwu, ha enwekwagh i onuno ahụ nke na-emeputa ndu. N'ezio kwu, naani ihe ha nwere bu nkwuputa okpukpe na ime ka e nwee odidi nke ihe na-abughi ezio kwu.

Olu ikpezu di na Sadis kwere nkwa banyere otu Ilaija ga-abia tupu nnukwu ubochi ahụ di egwu nke Onyenwe anyi. Nye Izrel oge ochie, mbibi nke Jerusalem bu nnukwu ubochi ahụ di egwu nke Onyenwe anyi. N'ih i nke a, Nwany i White na-ekwu maka mbibi Jerusalem n'afọ 70AD dika ihe atụ nke nnukwu ubochi ahụ di egwu nke Onyenwe anyi, nke a na-anochi anya ya dika oria ojoo asaa ikpezu. Chochi Filadelfia malitere na olu Jon Baptist na-eti mkpu n'ozara, si otu a buru ihe atụ nke olu William Miller. Olu Jon Baptist na William Miller no na-eweta ozi Laodisia n'ihu otu ndi mmadu kweere na ihe niile di mma, mgbe n'ezio kwu ihe niile mebiri emebi. Ma Jon Baptist ma William Miller tinyere mma anyu ike n'akorogwu osisi ahụ. Ozi a kporo Sadis bu na e nwere “aha ole na ole obuna na Sadis nke emerughi uwe ha; ha ga-esokwa m jee ije n'uwe ocha: n'ih i na ha ruru eru.” Jon Baptist na William Miller na-anochi anya ndi ahụ si n'oge ahụ nke Sadis nochiri anya ya puta, ndi ruru eru iso Kraist jee ije.

“A dubaara puku mmadu ka e duuru inabata ezio kwu ahụ William Miller kwusara, e wee kpolitekwa ndi odibo Chineke n'ime mmuo na ike nke Elaija ka ha kposaa ozi ahụ. Di ka Jon, onye butere uzo Jizos, ndi kwusara ozi a di nsọ chere na a manyere ha idobe anyu ike n'akuku mgborogwu osisi ahụ, ma kpokuo mmadu ka ha miputa mkpuru kwesiri ekwes i maka ncheghari. E mere ka ama ha buru nke ga-akpali ma metuta uka di iche iche n'ike, ma gosi ezi odidi ha. Ma mgbe e kwusara ido aka na nti ahụ di nsọ ka e si n'onuma na-abia gbapu, otutu ndi so na uka di iche iche natara ozi ogwugwu ahụ; ha huru azughachi azu ha, ma jiri anya mmiri ilu nke ncheghari na oke ihe mgbu nke mkpuru obi, wedata onwe ha n'ihu Chineke. Ma

ka Mmụọ nke Chineke bjarutere n'elu ha, ha nyeere aka ikwusara mkpu ahụ, 'Tụọ egwu Chineke, nyekwa Ya otuto; n'ih na oge ikpe Ya eruola.'" Early Writings, 233.

Ụka asaa nke Mkpughe na-anọchi anya akukọ ihe mere eme nke ndiozi site n'oge ha ruo n'Ọbibia nke Abụọ nke Kraịst, ma ụka asaa ahụ na-anochikwakwa anya akukọ ihe mere eme nke Izrel oge ochie site n'oge onye amuma Mozis ruo n'ọbibia mbụ nke Kraịst.

"Onwunwa ndi umu Izrel gabigara, na omume ha kpomkwem tupu obibia mbu nke Kraist, na-egosi onodu nke ndi nke Chineke no na ahumahu ha tupu obibia nke abuo nke Kraist.

"A na-edobe onya Setan nye anyi n'ezie dika e si dobere ha nye umu Izrel n'oge di nnoo nso tupu ha abanye n'ala Kenan. Anyi na-emeghachi akukọ ihe mere eme nke ndi ahụ."

"Akukọ ihe mere eme ha kwesiri ibu ido aka na nti di egwu nye anyi. Anyi ekwesighi mgbe o bula itu anya na mgbe Onyenwe anyi nwere ihè maka ndi Ya, Setan ga-eguzo n'akuku nwayoo ma ghara ime mgbalị o bula igbochi ha inweta ya. Ka anyi lezienu anya ka anyi ghara iju ihè Chineke na-eziga, n'ih na o naghị abia n'uzo na-atọ anyi uto.... O buru na e nwere ufodu ndi na-adighi ahụ ma na-anabataghị ihè ahụ n'onwe ha, ka ha ghara iguzo n'uzo ndi ozo."

"A na m akpo eluigwe na uwa ka ha buru ndi ama megide unu taa, na etinyewo m n'ihu unu ndu na onwu, ngozi na obubu onu; ya mere horonu ndu, ka ma gi onwe gi ma mkpuru gi wee di ndu; ka i wee hu Onyenwe anyi Chineke gi n'anya, ka i wee gee olu ya nti, ka i wee rapara n'ahu ya; n'ih na o bu ya bu ndu gi, na ogologo ubochi gi; ka i wee biri n'ala ahụ nke Onyenwe anyi nuru nna nna gi ha iyi, bu Ebreham, Aizik, na Jekob, inye ha ya."

"Abu a abughi nke akukọ ihe mere eme kama o bu nke amuma. O bu ezie na o korọ ihe omume ebube nile nke Chineke mere n'ebe ndi Ya no n'oge gara aga, o bukwara uzo gosi nnukwu ihe omume nile nke odinihu, mmeri ikpeazu nke ndi kwesiri ntukwasị obi mgbe Kraist ga-abia nke ugboro abuo n'ike na n'ebube.

"Pol onyeozu na-ekwu n'uzo doro anya na e dekorọ ahumihe umu Izrel n'ime njem ha maka uru nke ndi bi n'oge a nke uwa, ndi njedebe nke uwa rutere n'ahu ha. Anyi anaghị ele ihe ize ndu anyi anya di ka ihe na-erughi nke ndi Hibu, kama di ukwu karịa." Healthful Living, 280, 281.

A na-anochi anya nnaputa sitere n'Ijpt site n'uka Efesos, ma ihe nnochianya nke uka Efesos n'akukọ ihe mere eme ahụ bu Joshua. Mgbe ndi ahụ Chineke kpoputara n'Ijpt dara ule iri sochiri ibe ha, Onyenwe anyi wepuru ogbugba ndu n'aka ndi nnupuisi ma nye ya Joshua na Caleb.

Gwa ha, Dika m di ndu n'ezie, ka Onye-nwe-anyi kwuru, dika unu kwuru n'ime nti m, otu a ka m ga-eme unu: ozu unu ga-ada n'ozara a; na unu nile ndi e dekorọ onu ogugu unu, dika onu ogugu unu dum si di, site n'afọ iri abuo gbago, ndi ntamu megide m, n'ezie unu agaghị aba n'ala ahụ nke m nuru iyi ime ka unu biri n'ime ya, ma e wezuga Keleb nwa Jefune, na Joshua nwa Non. Onu Ogugu 14:28–30.

Nwanyi White na-akowaputa na Joshua na Caleb nochiri anya ndi ahụ "ndi ogwugwu nke uwa bjakwasiri," ndi "na Chineke na-eme ogbugba ndu site n'aja."

“N’ihi ịdọ aka ná ntị anyị, ndị njedebe nke ụwa bjakwasiri, ka e dere akụkọ a. Olee ugboro ole ndị Chineke taa na-ebi ọzọ ahụmịhe nke ụmụ Izrel! Olee ugboro ole ha na-atamu ntamu ma na-eme mkpesa! Olee ugboro ole ha na-alaghachi azụ mgbe Onyenwe anyị nyere ha iwu ka ha gaa n’ihu! Ọrụ Chineke na-ata ahụhụ n’ihi ụkọ ndị ikom dika Keleb na Joshua, ndị ikom nke ntụkwasị obi na ntụkwasị obi na-adighi ama jijiji. Chineke na-akpọ ndị ikom ga-enye onwe ha nye Ya ka ejuo ha Mụọ Ya. Ọrụ Kraịst na nke mmadụ chọrọ ndị ikom edoro nsọ, ndị na-achụ onwe ha n’ajà, ndị ga-apụ n’èzí ogige ahụ, na-ebu nkocha ahụ. Ka ha buru ndị ikom siri ike, ndị dike, ndị kwesiri ekwesị maka ọrụ bara uru, ma ka ha na Chineke gbaa ndụ site n’ajà.”
Review and Herald, May 20, 1902.

Ọgbugba ndụ a na-eme ka ọ dị ọhụrụ, dị ka e si gosiputa ya n’ime ọgbugba ndụ a na-eme ka ọ dị ọhụrụ ya na Joshua na Caleb, bụ ọgbugba ndụ ya na otu nari puku na iri anọ na anọ na oké igwè mmadụ ahụ. A na-eme ka ọ dị ọhụrụ mgbe e kewapuru ndị mbụ a hoputara n’ogbugba ndụ ahụ n’ebe Chineke nọ ma kenye ha ka ha nwuo n’ozara. A na-emezu ọgbugba ndụ ya na otu nari puku na iri anọ na anọ n’otu akụkọ ihe mere eme ahụ kpomkwem nke e ji ajụ ndị mmadụ a hoputara mbụ.

Efesos putara ihe a na-achosi ike, ọrụ nke ma Joshua ma nzukọ mbụ ruzuru bukwa “ihe a na-achosi ike.” Mgbe Joshua duuru ndị Chineke banye n’Ala Nkwa ahụ, ọ gara n’ihu na-emerị mmeri. Akara mbụ ahụ na-aga n’otu ahiri na nzukọ Efesos, e jikwa inyinya ocha nke na-aga n’ihu na-emerị mmeri nochite ya anya. Nke a bụ eziokwu banyere Joshua nakwa banyere nzukọ ndiozi. Akara mbụ ahụ na-aga n’otu ahiri na nzukọ Efesos n’ime Izrel oge ochie na nke oge a.

Smyrna sitere n’okwu a bụ “myrrh,” nke bụ mmanụ a na-eji edowe ozu ndị nwuru anwu. A na-anochi anya akara nke abuo site n’inyinya uhie, onye e nyere “mma-agma di ukwu” na “ike” iwepu “udo n’uwa,” nke putara na ndị mmadụ n’akukọ ihe mere eme ahụ ga “egbu onwe ha.” Akara nke abuo na-aga n’usoro kwekorọ n’ulo-nsọ nke Smyrna, ọ na-anochikwa anya ikike e nyere ndị iro Chineke, na-ekwe ka ha merie ma gbuo ndị Chineke. E mezuru nke a n’oge sochiri ụka ndiozi, nakwa n’akukọ ihe mere eme nke Ndị Ikpe. N’akukọ abuo ahụ, Chineke kwere ka ike ndị nọ n’èzí ndị Chineke wetara agha na onwu n’ahụ ndị Ya. N’uka ndiozi, agha ahụ sitere n’iju okpukpe Kraịst, nke n’oge gara aga nke Efesos enweghi onye puru imeri ya ka ọ na-ebuga ozi oma n’uwa. Ihe kpaliri ndị iro nke ndị Chineke n’oge Ndị Ikpe dabeere n’oge gara aga nke Efesos, ebe Chineke gosiputara ike Ya n’elu Ijpt na mba ndị sochirinụ Joshua ji merie. Akara nke abuo na-aga n’usoro kwekorọ n’ulo-nsọ nke Smyrna n’ime Izrel oge ochie na nke oge a.

Pegaamos putara “ulo nche e wusiri ike,” si otu a na-anochi anya nnukwu ulo eze. Akara nke ato na-aga n’otu ahiri na Pegaamos ma na-anochi anya akukọ ihe mere eme ebe ndị eze nke uwa na-emezu ikpe mmadụ n’izoputa onwe ha megide ikpe Chineke. Ya mere, itu, ma ọ bụ ikpe ahụ nke “akpirikpa” abuo ndị ahụ na-anochi anya ya, nke na-atu “oka wit,” “barley,” “mmanụ” na “mmanya;” na-egosi ikike ochichi eze nke mmadu, nke na-enwe nkwaru mgbe niile n’ihe gbasara ikpe Chineke. Cheta na itu n’eziokwu ma ọ bụ iri arọ n’eziokwu anaghi achọ akpirikpa abuo. Akpirikpa abuo na-anochi anya ikpe na-abughi otu.

“Oka barley” bụ akara nke ajà “mkpuru mbu” nke ememme Ngabiga; “oka wheat” bụ akara nke ajà “ogbe achicha ebili abuo” nke ememme Pentikost. “Mmanụ” bụ akara nke Mmụọ Nso,

“mmanya” kwa bu akara nke ozizi. Pergamos n’oge Izrel oge ochie bu oge ndi eze Izrel na-eme nkwekorita mmehie, ndi wetara ikpe n’elu usoro ofufe Chineke nke ememme Ngabiga ruo n’oge Pentikost nochiri anya ya. Eziokwu nke okwu Chineke ka “mmanya” na “mmanu” nochiri anya ha. Ma n’Izrel oge ochie ma n’Izrel nke oge a, uka Pergamos bu oge Setan na-anwa imezu ihe o na-enweghi ike ime site n’iwusa obara n’akuko ihe mere eme nke Smyrna nochiri anya ya. Na Pergamos, Setan nwara ibibi ndi Chineke na eziokwu Chineke site na nkwekorita mmehie, o bughu site n’iwusa obara dika e si nochite ya anya na Smyrna. Nkwekorita mmehie nke ndi eze Izrel oge ochie bu ihe atu nke nkwekorita mmehie Constantine n’Izrel nke oge a.

Tajataira putara “aja nke nchehari” ma na-ekwu maka mmuo nke igba ama ruo onwu nke Chineke na-enye ndi Ya a na-egbu n’ihi aha Ya. Aja nke nchehari na-anochi anya idi njikere ijere Kraist ozi n’onodu siri ike di ka e gosiri n’aka Daniel, Shedrak, Mishak na Abednego n’oge ndota n’agha nke afu iri asaa ahụ; o na-anochikwa anya aja nke ndi Waldensia, ndi Huguenot na ndi ozo ndi e mere ahuhu, ndi a turu mkporo, ndi a kwutoro ugha, ma gbuo ha site n’aka ochichi popu n’akuko ihe mere eme nke afu puku abuo na nari ato na iri isii ahụ. Akara nke ano na-agba oso n’otu ahiri na choochi Tajataira ma na-anochi anya mkpagbu Babilon oge ochie mere megide Izrel oge ochie na mkpagbu Babilon nke oge a mere megide Izrel nke oge a. Akuko ihe mere eme nke ndota n’agha abuo ahụ buru uzo choo ka e si n’eziokwu dapu, nke ndi eze Izrel na eze ukwu Constantine mezuru. Ha abuo kwadebere uzo maka oge Tajataira na-anochi anya ya.

Sadis enweghi ihe o putara nke kwekoro na ya n’iza aha, ma kwuputa ahụ bu ugha. Onuno nke Shekinah aputaghi ihè mgbe o bua n’ulo nsò nke abuo. Onuno nke Kraist aputaghi ihè mgbe o bua n’akuko ihe mere eme nke Sadis. Ndozighari nke Oge Ochichiri ahụ bu, n’ezie, usoro nke otu nzokwu aga n’ihu na nzokwu abuo azu. Oru ahụ nke akuko ihe mere eme nke Sadis kwesiri iruzu n’ime Ndozighari Protestant emezuputaghi ya ruo ogwugwu.

Filadelfia putara ihunanya nwanne, o gaghikwa ekwe omume ihu nwanne gi n’anya ma o buru na i hughu Chineke n’anya mbu.

O buru na mmadu asi, Anuru m Chineke n’anya, ma o kpo nwanne ya asi, o bu onye ugha: n’ihi na onye na-adighi ahụ nwanne ya n’anya, bu onye o huro anya, olee otu o puru isi hu Chineke n’anya, bu onye o na-ahubeghi? Nke a kwa bu iwu anyi natara n’aka Ya, na onye huru Chineke n’anya hukwa nwanne ya n’anya. 1 Jon 4:20, 21.

Filadelfia na-anochite anya nzuko-nsò nke huru Chineke n’anya, ma n’ihi nke a, o dighi ikpe omuma ma o bu iba mba e mere megide Filadelfia.

Dee degaara mmuo-ozu nke nzuko nke di na Filadelfia, dee; Ihe ndi a ka Onye ahụ di nsò na-ekwu, Onye ahụ bu eziokwu, Onye ahụ nwere mkpisi ugodi Devid, Onye na-emepe, o dighikwa onye obula na-emechi; na-emechi, o dighikwa onye obula na-emepe; Amaara m oru gi nile: lee, etinyewo m n’ihu gi onu uzo e meghere emeghe, o dighikwa onye obula puru imechi ya: n’ihi na i nwere ntakiri ike, i debeela okwu m, i jughikwa aha m. Lee, aga m eme ka ndi si n’ulo nzuko Setan, ndi na-asi na ha bu ndi Juu ma ha abughu, kama ha na-agha ugha; lee, aga m eme ka ha bia kpo isiala n’ihu ukwu gi, ma mata na ahwo m gi n’anya. N’ihi na i debeela okwu nke ndidi m, Mu onwe m ga-edebekwa gi puo n’oge nke onwunwa ahụ, nke

ga-abiakwasị ụwa dum, iji nwaa ndị bi n'elu ụwa. Lee, ana m abia ọsọ ọsọ: jidesie ihe i nwere ike, ka onye ọbụla ghara inara gi okpueze gi. Onye meriri emerị, aga m eme ya ogidi n'ụlọ nsọ nke Chineke m, ọ gaghịkwa apụ ọzọ ma ọlị: aga m edekwa n'elu ya aha Chineke m, na aha obodo nke Chineke m, nke bụ Jerusalem ọhụrụ ahụ, nke si n'eluigwe n'aka Chineke m na-arịdata: aga m edekwa n'elu ya aha ọhụrụ m. Mkpughe 3:7–12.

E nyere Filadelfia “igodo Devid,” ma n'akụkọ ihe mere eme Filadelfia nke Izrel oge ochie, e nyere ha Ọkpara Devid, nke n'etiti ihe ndị ọzọ ọ na-anọchi anya ya bụ ụkpụrụ amụma nke Alfa na Omega, mbụ na ikpeazụ. Igodo ahụ na-anọchi anya usoro omume nke “historicism.” N'oge ahụ nke ụka Filadelfia nọchiri anya ya na njedebe nke Izrel oge ochie, Onye dere amụma Akwukwọ Nsọ n'onwe Ya bụ igodo ahụ. N'oge ahụ nke ụka Filadelfia nọchiri anya ya n'akụkọ ihe mere eme Millerite, e nyere William Miller igodo ahụ. N'ime akụkọ ihe mere eme abụọ ahụ Kraịst kpara àgwà n'ebe ndị Juu nọ bụ ndị chere na ha bụ ụmụ Abraham, ma ha abughị. Miller kpara àgwà n'ebe ndị Protestant nọ bụ ndị chere na ha bụ ndị Juu nke mmụọ, ma ha abughị.

Onye nwere ntị, ya nụ ihe Mmụọ ahụ na-agwa nzuko-nsọ dị iche iche. Mkpughe 3:13.

Laodisia putara ndị a kpebiri ikpe, ma ndị Laodisia, bụ ndị Juu nke oge Kraịst, n'ikpeazụ ka e kpebiri ikpe ha n'afọ 70 AD n'oge mbibi nke Jerusalem. Ikpe ikpeazụ nke Protestantism nke dapụrụ n'okwukwe na-eme n'oge nsogbu iwu Sọnde, ma ha zutere ikpe ha mgbe ha juru ozi nke mmụọ ozi mbụ n'oge opupu ihe ubi nke afọ 1844, ma e mesịa, site n'aka Chineke, kpọọ ha ụmụ nwanị Babilon. Ndị Protestant ndị ahụ dara ada na-anọchi anya Adventism Laodisia n'ubochi ikpeazụ nke ikpe nyocha.

Ugbu a, anyị enyochala n'uzọ bụ isi uzọ dị iche iche e si aghọta n'eziokwu ụka asaa nke Mkpughe dika akara amụma, ma mesịa tinye ha n'ọrụ n'amụma. Ma a ghaghị ighọta ha ma tinye ha n'ọrụ n'ime ọnọdụ nke iwu amụma ndị ahụ “e nyeworo anyị site n'aka ikike kachasi elu.”

Ozi e zigara ụka asaa ahụ bụ ozi e nyere ụka asaa ndị dị adị n'oge Jọn dere ozi ndị ahụ. Ozi e zigara ụka asaa ahụ na-enye nkuzi na ịdọ aka ná ntị nye ụka niile n'akụkọ ihe mere eme dum. Ozi e zigara ụka asaa ahụ na-enye nkuzi na ịdọ aka ná ntị nye Kraịst n'otu n'otu n'akụkọ ihe mere eme dum. Ụka asaa ahụ na-anọchi anya akụkọ ihe mere eme nke Iso Ụzọ Kraịst site n'oge ndiozi ruo na njedebe nke ụwa. Ụka asaa ahụ na-anọchi anya akụkọ ihe mere eme nke Izrel oge ochie site n'oge Mosis ruo n'mbibi nke Jerusalem na 70 AD. A puru imata ma tinye ụka asaa ahụ n'ọrụ site n'ichọputa ọdịiche dị n'etiti ụka anọ mbụ na ụka atọ ikpeazụ.

N'ime ngwa amụma isii dị iche iche anyị na-achọputa, a na-anọchi anya otu ngwa ndị ahụ n'ime akàrà asaa ahụ.

Anyị ga-atụle eziokwu ndị a n'isiokwu na-esonụ.